

ПЕРЕДПЛАТА на „РУСЛАНА“
вносить: в Австрії:
на цілий рік . . . . . 24 K
на пів року . . . . . 12 K
на чверть року . . . . . 6 K
на місяць . . . . . 2 K

За границю:
на цілий рік: зі щоденною ви-
сылкою 7 доларів або 14 рублів;
з висилкою двічі в тижні 6 до-
ларів або 12 рублів; з висилкою
що суботи 5 доларів або 10 руб.
Поодинокі числа по 10 сотиків.

Телефон Редації ч. 1484.
Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний дневник.

„Виреш ми очи і душу ми виреш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш,
бо руце ми сердце і віра руска“. — З Русланових польвів М. Шамкевича.

Виходить у Львові що дня крім
неділь і руских свят о 5 год.
по полудні. — Редація, адміні-
страція і експедиція „Руслана“
при ул. Хмельовского ч. 15, II
поверх. Експедиція місцева
в Агенції Соколовского ул. Я-
гайлоньска.

Рукописи звертає ся лиш: а
попередню засторогу.

Рекламації лише неопечатані
в вільні від порта. — Оповістки
звичайні приймають ся по ціні
20 с. від стрічки, а в „Надсі-
нім“ 40 сот. Подяки і приватні
донесення по 30 сот. від стрічки.

До наших ВП. Передплатників і
Прихильників!
Просимо відновити передплату
і
приєднувати нам нових перед-
платників в кругах своїх зна-
комих.

Москвофільське лицемірство.

Якими дорогами ведуть москвофіли свою
антикатолицьку і антиавстрійську пропаганду,
нехай послужать сі невеличкі виїмки з їх
часописів і видань. Щоби тим успішніше
вести сю пропаганду, они не вагають ся рі-
вночасно заслонювати свою роботу поганим
лицемірством, та притворювати ся „вірними,
покірними підданими“ нашої монархії, від я-
ких най Бог Австрію хоронить!

В новорічній 1. числі „Лемка“ читаємо:
„Мы, Лемки, члены стомиліоно-
вого русского народа! Вѣра наша
така, якъ вѣра всего русского
народа, языкъ нашъ русский, на-
ша исторія, руска исторія... Мы
молили Всевышняго, чтобы насъ выв-
одилъ зъ подъ польского ярма, и Господь Богъ вы-
слушалъ нашу молитву, увольнилъ насъ и
казалъ намъ слухать императора Австріи. Мы
повинувалися божой волѣ и стали ся вѣр-
ными, покѣрными, подданными
нашій новой монархіи, за котру
проявляемъ рѣкы крови... Мы одоткнули сво-
бодно... Але якже наша вѣра была вчасна.
Лемъ зме зачали уживати той свободи, якъ
намъ повѣли по польски: „stój“, што ся от-
было нѣмецкымъ: „halt!“ Шыткымъ
вѣльно, нам не вѣльно! Шыткымъ
вѣльно змѣняти вѣру, намъ не
вѣльно! — вѣ своей вѣрѣ, вѣ сво-
имъ обрядѣ поправити того, што
намъ коліси попустили езуиты!

Чомъ такъ? Ци мы гѣршы отъ другыхъ,
ци мы не вѣрны Свому Найяс-
нѣйшому Монарху? Такъ на насъ
бесѣдуютъ наши ворогы, такъ на насъ кле-
вещуть (!) паничы и ихъ выхованкы мазе-
пинцѣ... Панове, дайте покій, бо хоць бы
стенамъ шыткымъ бороды по
приправляли, та мы и такъ оста-
неме вѣрны нашому монарху, и
такъ будеме готовы проляти
остатну каплю нашой кровцѣ за
Него!“ Читаємо се і очам не віримо, що се
пише той сам „Лемко“, який ще не так да-
вно, бо 49. ч. м. р. з 14. грудня помістив но-
ванку, в якій називав, вправді лише в
скобках, **хрунем** того резервіста, я-
кий заявив охоту боротися в ра-
зі потреби за справу Австрії.

Там так читаємо (стор. 4.): „Пята точка
была така (тутъ говорилъ одинъ
хрунь): „Я резервистъ, коли мене покли-
чуть, то пойду боротися за справу Австріи,
яка есть и нашою справою...“ Тим хрунем на-
зиває тут „Лемко“ Українця, бо „Украи-
нецъ нынѣ за литру горѣлки (ро-
зумій: Український університет!) и рѣдно-
го тата замордовалъ бы!“

Та тут те слово „хрунь“ відай так нехо-
тячи, случайно виврвало ся, москвофільській
газетці, тай то заховало ся аж в скобки, що-
би его ніхто не зауважав.

Але перечитаймо невеличкий уступ з той
„Народной Исторіи Руси“, видана Боруха, яку
„Лемко“ в тімже самім новорічній, повнім
австрійської лояльності, числі так усердно
припоручає. Про сю „Исторію Руси“, написану
Іер. Луциком, була вже в „Русані“ згадка
(гл. „Руслан“ ч. 7. з 1912. р.). Отжеж в тії
книжці таке читаємо на ст. 304.: „Найско-
рше освободится Прикарпатская
Русь отъ всякого гнета тогда,
коли присоединена будетъ ве-
ликой, державной Руси, матери
своей. Тогда скрѣпленная св.
православіемъ позабудеть она
на вѣковыи свои страданія.“

От і лояльність москвофільска! В скоб-
ках, в скритости, по кертячному агітувати в
хосен царє- і криво-славія, а про людске, чи-
тайт всепольске паньске око славитись лояль-
ністю. О „porządni starorusini! О лицеміри,
Господом прокляті!

По газетах прилюдно кричать, до самого
старенького Монарха сьміють висилати депу-
тацію з заявою своєї лояльності, а тут в
тихости і в скритости, потайки і „нишком о-
стрять ніж на брата“, як пише поет, та в за-
хвалюваній „Исторіи Руси“ яку й школам, мо-
сквофільским пансіонам і бурсам припоруча-
ють, пишуть (стор. 343): „Да живеть
святая, Православная Русь, за-
щитица всегославянства.“

„Да живеть Русскій Царь и
царствующій Домъ, Богомъ дан-
ный, и блюститель русской силы
и чести!“

Та не диво! Хто лицемірять у св. вірі,
той спосібний на всяке инше лицемірство, як
от. пр. в державній, австрійській лояльності.

Диво лише се, що, коли москвофіли за-
сипують своїми того рода газетками і вида-
вничтвими наші села, особливо на Лемківщині
при помочи такої впливової сили яким є мо-
сквофільське духовенство і студенти універ-
ситета, то ми по просту безрадіні; ні спеці-
альної газетки популярної, ні спеціального
видавництва, ані иншої якоїсь помочи в тії
завзяті боротьбі. Москвофільське духовен-
ство не то, що не противділає, але ще всяким
способом спмагає ті погубні газетки, попро-
сту їх кольпортує в своїх і чужих селах, а ми
безрадіні ми, без найменших зарадних се-
редників, тихо придивляємо ся тій гангрені!

Голос воітового!

Про забезпечене відъ та сиріт по свѣщенниках.

(З кружівъ духовенства).

Нема то як свѣщенникови — горлає не
один крикун — завидуючи ему его мнимого
доброту. „З живого і умерлого тягне — та

кишено тисячами напихає“, голосить не один
агітатор на віку перед народом, що би собі по-
зискати темні маси, котрі не дуже розбира-
ють слова бесідника. Приголомшене тими
криками духовенство не сьміє і голови під-
вести, бо звісно, що темна маса не дасть со-
бі нічого повісти. Тим то, що би якось диха-
ти між народом, дає сьвященник на всі на-
родні цілі, живє молоком та кашою, що би
виховати свої діти, полишає жену та діти без
забезпеченя, що би не наразити ся на заміт,
що „пои деруни“ гроші збивають. Та час би
духовенству встати з від того обуха і по-
дбати більше за свою рідню, що би по їх
смерти не полишала ся она на ласці судачи
або на дарі ласки, який в кождім случаю
може бути відобраний, та на який треба жа-
дати цілі літа, наколи п. староста напише, що
вдова „politisch verdächtigt“, бо і така квали-
фікація нераз лучає ся.

Цікава річ, що наше духовенство таке
байдужне і не робить в тім напрямі жадних
кроків. Ось десь, десь вирве ся якийсь неспо-
кійний дух, та порушить сю справу, але тим
наше духовенство не дуже журить ся. Вдова
по вознім, по першим ліпшим державнім
функціонарі має стале забезпечене, а вдова
по сьвященнику має „дар з ласки“.

Не знаю, що би на се сказали би пародні
учителі, як би їх женам давано якусь ласку,
котра до того була би залежна від п. старо-
ств. Здає ся, що не віча, але формальний
бунт піднесло би ціле учительство на таку
ласку. А наше духовенство благоденстає і
жде не знати на кого, а що би обізнав ся за
его кривдою. От, най Триловский або Вітак
побивають ся за тим, а не духовенство. І
чуж дивувати ся, що за сьвященника вже бо-
ть ся виходити замуж донька сьвященника,
бо бачить той рай, в яким находять ся мати
по смерти батька-сьвященника. Она радше пі-
де за низького функціонара державного, бо
по его смерти має забезпечене.

Признаюсь, що як з одної сторони спра-
вді се великодушна заслуга зі сторони нашо-
го Монарха, що вдови по сьвященниках діста-

Перед досвѣтом.

(Розділ в історіі української літератури).

(Дальше.)

До Італії стягають ся ученики й учені
зі всіх сторін, переймають ся гуманізмом і
ренесансом і розносять его по Европі. Уже з
початком XV. віку стрічаємо в Німеччині та-
ких гуманістів як знаменитий правник і дер-
жавник Гаймбург (Gregor Heimburg 1410—72),
кардинал Куес, професор Людер, Рудольф
Агрікола і другі. Повстають, або обновлюють
ся університети в Кельні, Відні, Гайдельберзі,
Липску, в Парижі і Празі; з гімназій вики-
дають схоластичне доктринерство і почина-
ють читати старинних авторів. В Ерфурті по-
чинає ся духове едване учених гуманістів, ви-
творює ся, так сказати, гуманістична атмо-
сфера на півночі. В другій половині XV. ві-
ку живе і дозріває гуманістичний полігістор
Дезидеріус Еразмус, великий ворог середно-
вічного монашеского життя, реформатор
шкільництва (Colloquia puerilia), визначний
геленіст, видавець сьвятого псьма в грецькій
мові. По нім приходять Ульріх Гуттен, ко-
трий гуманістичні ідеї переносить, і то все-
сторонно, з кияжки в суспільне і політичне
житє. Великий патрїот, горячий демократ,
відливий ворог дурного матеріалізму.
З папою Миколаєм V. входить 1447 гу-
манізм на престіл. Миколай V. спроваджує

грецьких учених і закладає найбільшу нині в
свѣті ватиканську бібліотеку. З дослідних
наук на перше місце висуває ся астрономія.
Регіомонтанус кладе основи нинішнього нашо-
го погляду на будову землі і єї значіне в со-
нішнім системі (1436). В Англії і Вілліям
Лянгліанд (Візіі Петра рільника) Геоффрас
Чансер (Кантербурскі оповіданя) впроваджу-
ють до літератури (кождий иншими дверми)
селянина і бідолаху, малуючи їх нужду і
кривду, їх занедбанє і темноту. Відкривають
перед очами висшого, культурного свѣта чо-
ловіка з низшої верстви, ті основи суспільно-
стей і народів, що вкпані в землю і зариті
в болото, двигають на собі весь тягар вигід-
ної, а іноді навіть розкішної будівлі. Візіі
Лянгліанда повні смутку і розпуки, оповіданя
Чансера писані живо, сьвіжо й дотечно. В
обох майже нема слідів середовічного, тяж-
кого придаленого, нещирого настрою. Майже
рівночасно, Іспанець, Рего Lopeg de Ayala
писав прагматичну історію війни Педра Суво-
рого з Генриком з Трастамаре, зриваючи з
шабльоном сухої хроніки. Его земляк Ludovic-
so Vives кладе основи нової педагогії, жа-
даючи, щоб молодіж вивозлати з дибів схо-
ластичної формалістики і відчинити перед єї
зором широкі шляхи людської думки.

Словом настає такий переверот, якого
історія від Христового Різдва і від упадку
римского цѣсарства не бачила.

Розпутаний дух ренесансового чоловіка

набрав небувалої сили, проворности, охоти до
праці. Почув себе горожанином свѣта, паном
природи. Вдирав ся в єї тайни і гєніальними
винаходами та відкриттями проганяв птьму
середних віків. Дер на куски зношену одєжу,
робив з неї папір і писав, аж запалений охо-
тою як найскоршого поширюваня освѣти став
думати над друкарською штукою. Розуміє ся,
що тая надзвичайна енергія переходила ча-
сто-густо в дикість, а прояви найвищої куль-
тури граничили з варварством. В тих самнх
товариствах, в котрих незвичайно дотечно і
влучно обговорювано кождий найменший рух,
кожде слово і крок ідеального володаря,
правдивого пана, дійсного дворянина, в тих
самнх товариствах за хвилину зривала ся за-
веруха о якубудь марницю і приходило до
проливу крови. Ті самі люди, що так вільно
дивили ся на твори високої штуки, слухали
поем, вели учені розмови, коли їм хтонебудь
став серед дороги, виймали ніж, послугували
ся отруєю, кликали на поміч зраду.

Найвисші достойники, найбільші покро-
вителі літератури і найлучші знатоки штуки
бували найстрашійшими убийниками і най-
вдбагльвійшими видцями людских мук та
кар. Пануючі, духовні і свѣтські, представни-
ки найдостойніших родів, учені, мордували
ся явно і скрито, напрасно і з вищуканим
звѣрством, різали ся, троїли, палили на по-
вільнім огні. Нинішний чоловік може занеду-
жати нервово, прочитавши історію одного і-

талійского міста, або одної пануючої родини.
А рівночасно — кубець замикав оклен, дові-
давши ся, що котрийсь з поетів деклямує
нові сонети на площі сьвятого Марка, рівно-
часно Медичі називають талановитих людей
„небесними полвами“ а папа Лев X дає Те-
бальдеови 500 дукатів за одну епіграму. В
тих часах, коли чоловік міг бути десять разів
на днину зарізаний, такі гуманісти як Picino,
Poggio, Pico de la Mirandola, перешукують
спокійно бібліотеки і працюють над обновою
старинної літератури, а саме імя „гуманіст“
провадять їх до високих урядів і честий. Гу-
маністи бувають міністрами, дорадниками па-
нуючих, секретарями королів. Купці і паную-
чі рівно радо шукають товариства учених і
забавляють ся в кругах артистів. Може ніко-
ли не ставила суспільність так високо здо-
бутків і плодів духа і може ніколи не цінила
так дуже тих радощів і того вдоволення, яке
они дають. Хиба — хиба в часах грецьких і
за давн римского цѣсарства. Дух людский,
вирвавши ся з сумрачних склепів середно-
вічного монастиря і з підземелля лицарської
бапні, летів мол несамовитий на широкі про-
стори нового життя.

Гуманізм повстав в Італії, там де вла-
стиво клясичне житє ніколи цілковито не
выгубало.

До XIII. віку говорять там по латинськи,
свѣятий Антін Падевский проповідує літера-
турною мовою давних Римлян і его розуміють

ють пенсію бодай в дару ласки, але знова бути ли не на ласці, а не мати певного забезпечення, се дуже укорююче.

Се так виглядає, що ціле духовенство ествує лише з ласки — а вдови по святихениках користають тільки з тої ласки. Нам годі вдоволити ся тим, що наші вдови дістають дар ласки але нам треба добивати ся, щоби правительство давало пенсію нашим вдовам тому, що їм се належить ся. Ми святихеники служимо народови, членам держави, ми сповняємо коначну потребу народа, тому нашим вдовам і сиротам належить ся стала пенсія, так, як по кождім уряднику державнім. То, що духовенство бере пенсію з фонду релігійного, се не повинно бути перепоною, щоби наші вдови не брали сталої платні з державної каси, так як кожда вдова по уряднику державнім.

Ми святихеники сповняємо також обовязки держави не менші, як і урядники. Коли держава назначила нам, що ми маємо побирати за наші функції, то видно, що она взяла на себе обовязок не лише наглядати нас, але і про нас дбати і забезпечити ествование наших вдів. Однак ніхто нікому не дає, як хто не домагає ся. Тому наше духовенство повинно подбати більше і за свої вдови та сироти і вибороти не ласку для вдів і сиріт, але правну належність пенсії. Ми повинні домагати ся від наших послів, щоби они тою сиравою заняли ся, бо ми не гірші від функціонерів всяких категорій. Не жалуюмо поліпшення долі нікому, але і за себе годі нам забувати!

Годі нам згодити ся на се, щоби по нашій смерті наші вдови оставали ся на ласці і мусли ставати кухарками по містах і держали для хліба студентів на станції. Маємо право, щоби нас трактовано так, як інші верстви, які мають то саме образование. Нині всі робітники лучать ся разом, бо лише в той спосіб можуть чогось добити ся, тож і нам треба разом лучити ся, а наше слухне домагане попре кождий розумний чоловік. Лше праці, а здобудемо для своїх жінок певне забезпеченє і будемо спокійні, що по нашій смерті, они не будуть мусли твнятись по чужих порогах, просити „ласки“.

Заява докторів львівського університету.

Ми підписані доктори права, філософії і медицини, що на істауційім у Львові університеті ім. цїсаря Франца докторські степені і титули осягнули, маючи як раз тому право і повинність сказати своє слово в справі нашої

Під поволокою північного варварства скривають ся там основи клясичного життя.

З Італії гуманізм мандрує на захід і на північ. Йде перебоєм. Дорога тяжка і пинява. Англія до 1500 року есть країною мисливих і жовніврів. Війна двох Рож. Одичія. Люди вертають до суворих, первісних звичаїв і до простого життя. Там сплять на соломі з поліном під головою, їдять деревляними ложками.

В Німеччині право п'ястуга. Шляхта п'яна, темна, грубошкіра. В Франції пан дере шкіру з хлопа, а з творів Rabelaisa видно, як глупа і брудна була французка сусільність еще в половині XVI. столітя. По череді стях Парижа волочили ся вовки.

Не легка була робота. Гуманізм і Ренесанс довершили чуда.

Довели до витвору нової держави, до вирівняна пропасти між сусільними верствами, відкрили чоловіка, навчали его чути і думати, навчали видіти дійсність і відтворювати єї в прегарній формі, довели до оглади в житю, до гуманного погляду на людину.

Зі Славян найскорше з тим рухом познакомили ся мешканці адрийского побережа (Рагуза), дальше Чехи, пізнійше Поляки. Східне славянство ділила від гуманізму мова, тай самий церковно-славянський язык, що так дуже опізнив також наше відродженє.

Східні Славян дивили ся на церковно-славянську мову, як на однокодостойний орган до порозуміння з Богом і однокодійний вислів думок освяченого чоловіка; від латини втікали она, як від злого духа і треба було багато часу, щоб усунути сей погляд.

(Дальше буде).

Almae Matris в сій важній для неї хвилі, стверджуємо з власного досьвіду, що теперішній львівський університет не лише правно, але й фактично був і є утравквістичний, польско-український, бож ми самі як раз на сім університеті в українській мові викладів слухали, тут по українски іспити складали і українські з тих іспитів свідочтва діставали, в українській мові до університетських властей усякі просьби й пінні письма вносили і в сій мові від тих властей відповіди одержували — і длятого мусимо заперечити проголошуване з польської сторони тверденє, мов би то істнующий у Львові університет мав виключно польський характер. Ми не заперечуємо польскому народови права до сего університету, але й протестуємо рішучо проти всякого посягання на наші права на сім університеті, на права українського народа, — та заявляємо, що український народ не зрече ся своїх прав на теперішній університеті імени цїсаря Франца у Львові аж до тої хвилі, доки не стане тут у Львові самостійний український університет, якого скоро діждати ся найгорячіше собі бажаємо.

У Львові, в січні 1913.

- Пр. др. Стефан Ардан — пр. др. Валеріян Банах — пр. др. Степан Баран — філ. др. Богдан Барвінський — пр. др. Володимир Бачинський — пр. др. Іларій Бачинський — пр. др. Степан Бохенький — пр. др. Кость Бірецький — мед. др. Евген Бурачницький — пр. др. Теодор Ваньо — пр. др. Евген Вацик — філ. др. Гриць Величко — пр. др. Володимир Вергановський — пр. др. Петро Войтович — пр. др. Михайло Волошин — пр. др. Мирон Вітошинський — мед. др. Гриць Гарматій — пр. др. Антін Гарасимів — мед. др. Стефан Гасюк — пр. др. Сидір Голубович — пр. др. Альфред Говикович — пр. др. Антін Горбачевський — мед. др. Ярослав Грушкевич — пр. др. Теофіл Дембицький — пр. др. Василь Душенчук — філ. др. Іван Демянчук — пр. др. Степан Дольницький — пр. др. Станислав Дяїстрицький — пр. др. Филип Евин — пр. др. Володимир Загайкевич — пр. др. Іван Калин — філ. др. Омелян Калитовський — пр. др. Єронім Калитовський — пр. др. Андрій Кос — філ. др. Іван Крипакевич — пр. др. Іван Кмицакевич — філ. др. Іван Копач — пр. др. Гриць Кузів — пр. др. Іван Куцив — пр. др. Роман Курбас — пр. др. Дмитро Левицький — пр. др. Кость Левицький — філ. др. Володимир Левицький — пр. др. Юліян Лейцій — пр. др. Лев Лопатинський — пр. др. Денис Лукіянович — пр. др. Іван Макух — пр. др. Іван Мавдикевський — пр. др. Олександр Надрага — пр. др. Осип Навроцький — пр. др. Михайло Новаковський — пр. др. Евген Олесницький — пр. др. Ярослав Олесницький — пр. др. Юлій Олесницький — пр. др. Володимир Охримович — пр. др. Евген Петрушевич — пр. др. Роман Перфецький — пр. др. Тома Печерський — пр. др. Григорій Ракоцій — пр. др. Петро Рондяк — філ. др. Стефан Рудницький — філ. др. Никола Сабат — пр. др. Михайло Станько — пр. др. Володимир Старосольський — пр. др. Данило Стахура — пр. др. Роман Секела — пр. др. Роман Стефанович — філ. др. Олександр Сушко — філ. др. Олекса Тясовський — пр. др. Захар Ткачук — філ. др. Стефан Томашівський — пр. др. Льонгін Цегельський — пр. др. Андрій Чайковський — пр. др. Андрій Чайковський — пр. др. Станислав Чекалюк — пр. др. Ярослав Шипайло — пр. др. Микола Шухевич — пр. др. Степан Шухевич — пр. др. Стефан Федак — пр. др. Мирослав Якевич — пр. др. Дмитро Юркевич.

Примітка Редакції. Коли би ще які інші доктори львівського університету бажали прилучити ся до сеї заяви, то звольте про се повідомити редакцію нашої часописи, а она радо оголосить їх підписи.

Допись із Солотвинщини.

В хлопцям віці, пасучи худобу, внаслухав ся я чимало про Довбуша. Бувало, збере ся кількох хлопців на пасовищі, посідаємо гуртом і давай приповідати. А вже найцікавіше було нам гурторити про опришків і їх славного отамана Довбуша. Перед нами снів надвірнянський хребет Карпат, розкинули ся широкі підгірські поля. В нашій хлопцям уяві на надвірнянських горах бачили ми Довбуша з его славною дружиною: самі високі, кремезні Гуцули, з огнем сьмільности в очах, а на їх чолі найсьмільнійший і твер-

дий в кулаці ватажко Довбуш. Хлопці всьляково про него говорили. Придавали ему чортівську силу, сьмільість льва і жалкували, що Дзвінка, любовниця Довбуша, змовивши ся з чортом відібрала жите славному отаманови. Говорили деякі инакше: не чорт, а посвячений порох скосив жите короля Гуцулів. Але всі згідно жалували ся, що один Довбуш заступав ся за бідним, руским народом проти самоволі панів і жидів, а як перед Довбушем держав панські насильства коротко.

Вернувши домів не мав я супокою. Мій ум сверлувало бажанє почути щось певного про Довбуша і опришків і я шукав нагоди і настрою у моєї бабуні, щоби з єї — тоді для мене найавторитетнійших — уст почути всю правду. І я почув. В дев'ятім році життя знеміг я на шкарлятину. Домашні забігали коло мене і догоджували мені, як хто міг; а уже найбільше бабуня. Она — небіжка — битам свого доброго серця ловила мій віддих, мій погляд, мій кождий рух. На дорозі до вьздоровленя радїла она як мала дитина і коли я висловив свою давню вигріту просьбу почути про Довбуша, она погладила мене і з слезами в очах зачала оповідати. Розказувала те все, що чула від своїх родичів і освітлювала опришківство так, як его освітлює простий варід, з якого Довбуш вийшов, за якого справу заступав ся і якого гірке положенє в Польщі витворило і оправдувало організацію сих гірських липарів. Опришки се були добрі люди (тямлю добре сі слова бабуні), здорові парібки, що ховали ся по горах, аби в потребі прийти добрим людям з помочю. Богатих не любили, а за кривди бідних йшли на смерть. За польських часів не було ніякого ладу; справедливість все була за паном і жидом, а бідний Русин був гірше худобни. Хто мав за простим народом унімнути ся? На якій дорозі можна було найти справедливість, коли в Польщі „szlachcic na zagrodzie był równy wojewodzie“ і на его збитки над бідним народом нікуди було пожалувати ся? Опришки були опікунами бідних і за кривду відмірювали кару. А що мусили з чогось жити, то нападали ночью на шляхоцкі двори, або на коршми богатих жидів для добічи. Такі то були опришки, а найславнійший був з них Довбуш.

Ту зачала бабуня розказувати про Довбуша, его товаришів, їх жите, вчинки, Дзівку і т. д., про що можна ще й нині чимало наслухати ся між Гуцулами й про що співає ся у пісні „ой по під гай зелененький, ходить Довбуш молоденький“. Її симпатія до сих свого рода оборонців покривджених зродила й у мене симпатію до Довбуша й товаришів.

Отсей спомин набіг мені на память зі сьвіжою сальною по прочитаню напасти „Słowa polsk-ogo“ на підручник історії рідного краю п. д-ра Богдана Барвінського. Пан зі „Słowa polsk-ogo“ лютує на опришків, а на д-ра Б. Барвінського за те, що згадав про них, віддаючи в сій справі вірно погляд нашого народу. Пан зі „Słowa polsk-ogo“ має слухність. Турецкі всеполяки — коли би й там така порода оборонців „stanu posiadania“ ествувала, не лишили би й сухої нитки на чорвогорських, сербських, болгарських і яких там хочете опришках, що оборонюючи себе, рідню, село, та й цілий нарід перед кривою ставали болючо на п'яти нелюдскому кривдикови. Ту є дві психології — пане зі „Słowa polsk-ogo“: кривдженого і кривдника. На метод оборони покривджених, якого уживали опришки можна годити ся, або ні, а в правовій державі є інші середники заступленя кривди, але в тих часах і в державі, яка „niezrządem stała“ житева коначність приводила до гайдамацтва і опришківства і взагалі всіх проявів протесту українського народу проти свого нечуваного безправного положеня. Тих — назвіть їх гайдамаками, „gezupam-и“, дикунами, опришками і ще як хочете — що підносили протест кривавого бунту, наш нарід вважав так, як вважає болгарський, сербський, чорногорський, чи який там инший нарід своїх „гайдамаків, опришків, бандитів, хамів“, що сотками літ змагали ся з турецким найздишником. Погляд польско-шляхоцкої історіософії — гнів „сь висота“ щасливих панів положеня на своїх рабів, що руть кайдани усякої неволі і утиску — для нашого народу, для нашої історичної ідеології не міродатний. Щоби зрозуміти слухність наших поглядів, треба „з висота“ шляхоцко-польської ідеології зійти „до низин“ гайдамацконого відчуваня.

Варшавський, краківський, чи який инший зайда, що в Русинах бачить лише матеріял своєї власти, нас незрозуміє і я вже давно розпрацває ся з думкою переконувата „Słowa polskie“ про „нашу слухність“, хоч би навіть в так дрібній справі, як отся про гайдамацтво.

А. К.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передплатників в кругах своїх знакомих.

Ліквідація балканської війни.

Туреччина заявляє ся за миром.

Збори турецьких нотаблів заявили ся за прийнятем збірної ноти великодержав і за заключенем мира.

Царгородські днівники твердять, що збори нотаблів не мають характеру зборів з р. 1878. Правительство не поступить після рішення зборів, але дасть лише певне вьясненє причин, які зневолюють его до прийнятя відвічальности за се рішенє.

Відповідь Порти.

Мимо тайни твердять в урядових кругах, що на зборах нотаблів всі бесідники крім одного похвалили становище правительства. Збори прийняли до відома заяву правительства і рішили прийняти ноту великодержав. Тому правительство дасть відповідь великодержавам, що приймає їх пораду і висловить пересвідченє, що в признаню доброї волі одержать від них моральну і фінансову підмогу для областей, які полишають ся в руках Туреччини.

Сейчас зібрала ся рада міністрів, щоби владити відповідь. Сю відповідь нині по полудни вручить амбасадорам. Вістка про рішенє зборів викликала в місті добре вражінє і вдоволенє.

Царгородські днівники доносять, що Порти вислала до амбасадорів обіжник, який має бути вручений великодержавам. Обіжник відкидає претенсії Греків до островів, замічаючи, що війскова овладанє ще не дає права до остаточного посіданя. Не запобігла би она новому невдоволеню, бо обуренє остало би по обох сторонах.

Молодотурки в справі мира.

Вожди молодотурків відбули збори, на яких запало рішенє на случай, коли би вьясненє правительства на дорадних зборах було невисстарчаюче, один з молодотурецьких сенаторів має предложити скликанє зборів висших офіцерів і бувших міністрів для порішення в справі мира.

Россия настає на Туреччину.

Після царських вїстий потверджує ся вість, що турецький амбасадор в Петербурі одержав від міністра заграничних справ Сазонова заяву, що коли би Туреччина зараз не підписала мира, то Россия вийде із неутрального становища і займе віляти в Малій Азії.

Голоси печати.

„Local Anzeiger“ доносить, що після згідного погляду всіх дипломатів балканських можна надїяти ся, що перед 31. січня всі спірні точки між балканськими державами і Туреччиною будуть поладжені. Сей реченєць не є лише комбінацією. Числять, що 27. січня збере ся конференція балканських відпоручників, яка постановить день 31. січня як остаточний реченєць для Туреччини в цілі відповіді.

Ся сама часопись звїщає, що відповідь Туреччини буде звучати ось як: Туреччина, шануючи великодержави є готова відступити Адрианополь, але на сім кінчуть ся єї уступки. Очікуючи підписаня мирового договору, Туреччина очевидно не хоче платити воєнного відшкодованя.

Парискі днівники доносять з Царгороду, що головною причиною, що Туреччина заявила ся за миром, є страх перед внутрішню революцією.

Одяз з віденських часописий доносить, що російське правительство моробило в спра-

ві відмежованя Альбанії уступки, які зближають ся до становища тридержавного союзу в тій справі.

Акція грецького війська.

Через велику сніжну метелицю в Епірі похід грецького війська відбуває ся на цілій лінії в повільнішій кроці.

Короніска корабля.

Царгородські дивізіони доносять, що турецький кружляк „Гамдіє“ задержав між Сирією і Єгиптом російський торговельний корабель, який віз консерви і цукор та сконфіскував все як воєнну добычу.

Мирові надії.

„Neue Freie Presse“ одержує з дипломатичних кругів важку відомість, після якої не підлягає найменшому сумнівові, що прийде дуже скоро до заключеня мира, бо Туреччина рішила уступити. Лише що до деяких справ переговорювати буде Туреччина ще около два тижні з великодержавами. Турецьке населення вже погодило ся з думкою заключеня мира на основі великих областних втрат. Альбанську справу поадагодять великодержави згідно, навіть Росія годить ся на компроміс. Місто Солунь дістане ся Греції, або буде призване міжнародним містом. Болгарско-румунська справа також не доведе до війни, а більша часть Егейських островів припаде Греції.

Уступки і домаганя Туреччині.

„Neues Wiener Tagblatt“ доносить, що нині передасть Туреччина відповідь великодержавам на їх ноту. Ся відповідь випаде в дуже мировім дусі. Туреччина в засаді годить ся на відступленя Адриянополя, але буде домагати ся певної запоруки і застереження що до святих місць в Адриянополі і що до релігійних прав мусульманського населеня. Опісля зажадає Туреччина від європейських великодержав повної цілової свободи, бо доси була Туреччина в своїй цілової політиці дуже обмежена. Від деяких товарів не могла домагати ся вищого ціла понад 3%, а від інших найбільше 8% вартости, так, що ціло в Туреччині представляло вельми мале жерело приходу. Тепер хоче мати Туреччина під тим зглядом повну свободу і в той спосіб найти собі нове жерело значніших скарбових приходів.

Справа Альбанії.

Віденські дивізіони пишуть в справі визначеня будучих границь Альбанії, що тридержавний союз виступає в Лондоні згідно і що конференція амбасадорів займає ся предлогодю визначеня границь Альбанії на основі предлоги Австро-Угорщини і Італії з приязною помічю Німеччини. Здає ся, що справа визначеня границь Альбанії не викликала великих непорозумінь, бо тридержавне порозуміння годить ся в засаді на австро-італійську предлогу. Навіть Росія не ставляє окремих домагань.

„Reichspost“ доносить з Білгороду, що сербське правительство з оглядом, що конференція амбасадорів в Лондоні виявилося дня зачала займати ся справою визначеня границь Альбанії, переслало сербським відпоручникам інструкції, після яких Сербія домагає ся, щоби будуча границя Альбанії бігла лінійю Адрия і ріка Дрін.

Підозріле уоружуване.

„Reichspost“ доносить з Білгороду, що Сербія дальше оружить ся. Іменно всі урльоновані офідири дістали візване до чинної служби, а сербські громади вже опрацювали бракові списи в цілі покликания новобранців з років 1913 і 1914. Дорогою на Солунь прибула до Білгороду часть замовленої у Франції амуніції і часть нової артилерії, а іменно 10 батарей гавниць, 12 пільних батарей і 1,878,000 гарматних куль.

„N. fr. Presse“ помістила вчера вельми інтересну статью про російське уоружуване. З сих інформацій виходить, що Росія дальше оружить ся на велику скалю і громадить військо та воєнний материял над австрійською і німецькою границею.

НОВИНКИ.

— Календар. В п'ятницю: руско-кат.: Теодозія пр.; римо-кат.: Тамотея. — В суботу:

руско-кат.: Татіяни муч.; римо-кат.: Навершене Павла.

— 3 Відня пишуть нам: Заповіджене Йорданське свято опроведено минувшої неділі у Відні з незвичайною величавостю по раз перший при співучасті війська віденського гарнізону в числі до півтора тисячі. Посвяченя води доконав в сослуженю о. радника Калати, полевого курата. і перебуваючих у Відні руских священників о. мітрат Фацевич. Заговіла наша Йорданська пісня на площі коло рускої церкви св. Варвари в самій середній міста серед звуків військової музики і відданих 24. полком піх. військових почесний на славу нашого обряду і нашого руского імени. Віденська Русь незвичайно вдолена величавою удачею свята.

Дня 2. лютия с. р. відбуде ся у Відні консекація на єпископа о. Емеріха Vjelic-а полевого вікаря.

— В стані здоровля архієпи Райнера по легкім поліпшеню наступило знова — як доносять з Відня — погіршене. Горячка піднесла ся і показує ся прояви поражена внутренностий. Лікарі не відступають від хорого. Члени цїсарского дому довідували ся особисто про стан хорого. Цїсар поручив, щоби єму три рази денно доношено телефонічно про стан хорого архієпископа.

— Нова українська часопись в Бразилії „Праця“, про яку ми вчера згадали, є просвітнім двотижневником, редагованим в християнським дусі д. Осипом Мартинцем в Прудентополіс. В передовиці редакция завначає свою програму отсими словами:

„Пускаючи в світ се перше число, бажаємо сим заспокоїти духові потреби нашого руского народу в Бразилії, піднести єго уровень просвіти, збудити в нїм народну свідомість, та злучити всі наші сили до спільної просвітної праці народної. Працею на поля просвітнім дійшли світлові народи до великого значія: працею наш нарід український в Галичині доходить до чимраз вищого самоосвідомленя; працею, трудом фізичним, роботою рук, працею (а не пустими фразами, словами) на поля просвітнім дійде і наш нарід український в Бразилії до значія і займе місце між освітними тут народами. А що годі зрозуміти правдиву просвітню роботу без віри, релігії, так проте на ґрунті релігійнім, католицьким зачнемо працею біля освідомленя нашого народу українського в Бразилії. Великий обовязок і відвічальність приймаємо сим на себе, однак при помочи Божій, при попертю цілого руского народу, маємо надію, що сповнимо свій народний обовязок. „Праця“ се одинако руска просвітньо-політична часопись в Бразилії, має від тепер стати разом з нами в ряди народних борців, щоби вибороти спільними силами лучшу будучність для нашого народу і злучити єго євильним огнивом в одну велику родину.“

Статті поміщені в 1. числі є писані живо та займаю і порушують жизненні справи паранських Русинів. Новій редакції шлемо бажанє: Щастя Боже до праці!

Передплата „Праці“ для Галичини вносить річно 10 корон. Адреса: „Pracis“ Prudentopolis, Parana, Brazil.

— Ювілей поштової каси щадничої. Дня 15. с. м. обходила постова каса щадничка в Австрії 30-літній ювілей свого ествования. Заложено є в 1883. р., по 12-літніх пробах, бо ще в 1871. р. заповів заложене каси славний економіст, міністер торговлі в кабінеті Гогенварта, Шефля. Він пішов за взором Англії, де вже в 1861. р. утворив такі інституції Гледстон, тодішній міністер скарбу. На перші видатки призначила Австрія в році заложеня 190,000 злр. (380,000 К.). Інституція ся привяла ся відразу, а розширюючи поступенно свою діяльність, зростає вкінці в финансову могутність, яка відгриває тепер першорядну роль при видачі австрійських державних позичок, або т. зв. ревт. Загальна сума капіталів, зложених в тих касах в 1912. р. не перевищає 200,000,000 К. Є се ровмірно не много, ледви 5 прц. загальних вкладок ошадности в Австрії. Коли возьмемо однак під увагу число осіб, які щадять в тій касі, пересвідчимо ся, що дійшло оно тепер до величезного числа 2,267,000 осіб, або іншими словами 50 прц. всіх людей, які щадять в Австрії. Середній вклад в поштової касі щадничій вносить 113 К, се є одна десята середного вкладу в інших касах. Числа сі дають найлучший доказ, що поштової каси щадничі сповнили добре свою задачу, до якої були призначені, притягнули до себе найдрібніші о-

щадности, стали хосенними для кругів вправді неможлих, а не відбирають капіталів приватним банкам і ествуючим касах щадничим, а що найважнійше, запобігли они марнованню тих дрібних ошадностей, які саме з причини своєї дрібности, пропадали давнійше в суспільности без опроцентования і хісна. Можна отже сьміло сказати, що поштової каси щадничі побільшили о тих 200,000,000 К суспільне майно в Австрії. Що до чекових рахунків число їх зросло в р. 1912. до 117,000. Вклади ростуть тут о много скорше і вносять тепер 437,000,000 К. В 1912. р. вложено і виплачено в сей спосіб, за посередництвом пошт. каси щадничої до 16 мільярдів корон, а рівночасно система перерахованя (clearing) осягнула оборот 74 мільярдів корон. Постова каса щадничка, яко інституція чекова і зберігаюча, втягнула до своїх оборотів 32,000 купців, 13,000 ремісників, 9,000 фабрикантів, 3,000 адвокатів, 2,000 лікарів і кілька тисяч інших заводоців. Поштової каси стали посередником в урядовій виплаті платні і оплаті податків. В них заведено також міжнародні виплати, навязуючи зносини покищо з німецьким Банком і німецькими пощтовими касами, а відтак з найзнатнішими західно- і середноєвропейськими банками.

— Американці на „Рідну Школу“ в Галичині. Читаючи американські часописи від часу приїзду до Америки висланика „Рідної Школи“ п. С. Демидчука, подивляємо велику жертволюбивість американських Русинів на галицьку „Рідну Школу“. Ось знова „Новий край“ з Ростерн в Канаді доносить, що в Едмонтоні зложено 5,000 дол., в Вілксбері 3,000, в Вінніпегу 600, в Ростерн і Ст. Джульєн 500 дол. і т. д. Оден з Русинів в Ростерн, д. Осип Меґас, дав 100 дол. Щасливий нарід, який має таких щедрих добродіїв.

— Св'язний подих на Галичину. Русофільська агітація депо приборкана властями, підносить знова голову. З ріжних сторін краю одержуємо вісти про якийсь дивний рух між русофілами, про тайні збори, і, що агітація в дуже ворожій для держави дусі, попліла знова св'язною струєю. Русофільські агітатори розкидують тисячами русофільські видавництва по селах — дивна річ, звідки тих часописий стільки набирає ся, зглядно де українське грошева керниця, з якої русофільські видавництва черпають свій матеріальний розгін.

Рівночасно приносять телеґрами з Росії вісти, що в Києві, Петербурзі, Холмі і т. д. раджене оноді на положенем русофілів в Галичині. „Галицьке русское общество“ в Петербурзі при помочи своєї філії в Холмі — як звіщають нинішні телеґрами — рішило підняти акцію, яка має на цілі впливане на руске населенє в Галичині, яке мешкає над границями Холмщини.

— Програма праць державної ради. З Відня доносять: Предсідник Сильвестер поінформовав дивізіонів, що найближше повне засіданє палати послів відбуде ся у вторник дня 28. с. м. Єсли би т. зв. малий финансовий план мав прийти під наряду, то час до 6 лютия не вистарчить до єго поадагоди, так що сесия мусіла би бути продовжена о 8 до 14 днів. Таке продовженє сесії могло би наступити лише тоді, єсли би дійсно були вигляди на переведенє малого финансового плану; в тим випадку соймаи були би скликані на другу половину лютия і радили би до Великодних свят.

— Страшна буря шаліла оноді в Новім Йорді і спричинила в окрузі 130 кілометрів великі знищеня. Много осіб згинуло або покалічило ся. З многих домів лишили ся лише купи румовищ. З причини беззастанних громів повстало много пожарів. Богато нещасливых випадків було також на морю. В ново-йоркським заливі змела буря з помоста корабля одного моряка, який і погіб в філях моря.

— Катастрофа на леді. В околиці Александрова є звичай, що раз в році відбуває ся на леді між хлопцями борба на п'ястуки. Сего року перемінили ся змаганя в дику борбу. Много хлопців вишло зі змагань покалічених, а з тих 6 смертельно. Розгоряченим хлопцям поспішили з помічю старші особи, але під їх тягарем заломив ся лід і коло 200 осіб впало до води. Много осіб утопило ся.

— Наслідники Чувая. З Заґреба доносять, що межі угорським правительством а заступниками сербско-хорватської коаліції ведуть ся переговори, які, як здає ся, мають хосенний

перебіг. В політичних кругах уважають за імовірне, що Чувай уступить, а єго наслідником буде іменованій емеритований предсідник септемвральної табулі Ракочий. Шефами секції були би іменовані члени коаліції Поповіч і Мазураніч, почім наступило би розписанє нових виборів.

— Військові предлоги в Німеччині. З Франкфурта доносять, що німецька державна рада має вже в тій сесії одержати військовоу предлогу, яка постановляє межі іншими, що ті новобранці, які є придатні до служби, але яких як надчисельних не покликано до служби в рядах, будуть до неї втягнені.

— Приґода угорського міністра предсідника Лукача. З Льоврани доносять: Перебуваючому ту предсідникови угорських міністрів справлено немилу демонстрацію. Іменно нападено на него на улиці і обкидано каміннями. Лукач почав утікати в сторону своєї виллі, а демонстранти поспішивши за ним, обкидали єго дальше каміннями; вкінці надбігла жандармерія і розігнала демонстрантів баґнетами. Кільканайцятьох демонстрантів арештовано; 12 має бути тяжко покалічених.

— Не буде знижки процентої стопи. З Відня доносять: На вчерашнім засіданю головної ради австро-угорського банку предложив головний секретар Праґнер біжучий звіт і заявив, що поворот щадничих вкладок до финансових заведень на провінції не наступив ще в пожаданій мірі, так що супроти нинішних відносин про зниженє процентої стопи не може бути бесіди.

— Банкір і княгиня з пануючого дому. Внук основника фірми Бляйфедера, др. Ганс ф. Бляйхредер, заручив ся з княгинею німецького пануючого дому, кн. Зофією ф. Саксен-Ваймар. Княгиня має 24 роки. Отець єї і брат є материяльно зовсім знищені. Чи се супружє буде могло здійснити ся, залежить від в. кн. Саксен-Ваймар і цїсаря Вільгельма.

— Відгомін катастрофи корабля Титаніка. Ще кождий тямить катастрофу англійского особового корабля Титаніка, який підчас надто скорой їзди наїхав на Атлянтійським океані на ледову гору і утонув. Тоді удало ся виратувати дуже мало подорожних, а катастрофа викликала в цілім світі обуренє, бо єї спричинила охота одержаня рекорда скорости, а отже реліквіями. Тепер доносять ческі дивізіони, що мешканець чеського місточка Вітіноґов, Валіш, одержав тепер з Нового Йорка вість про свого сина Станіслава, який пропав підчас катастрофи. Батько не мав вже надії сина побачити. Тимчасом, Станіслава виратувано, перевезено до Нового Йорка і поміщено в шпиталі. Хлопець в наслідок переляку втратив пам'ять і щоби в грудні єї відзвискав о стільки, що пригадав собі своє імя і назвище, а також і місце уродженя.

— З життя Поанкароґо. У Франції приписує закон, щоби бути членом повітової ради, треба мати 30 літ. Ледве отже скінчив новий предсідник французкої республіки, Поанкаре, 30-тій рік життя, вибрано єго членом такої ради. Він однак виглядає дуже молодо, як молодий хлопець. Коли прийшли єго виборці желати в нагоди побіди при виборах, деякі з них зробили єму замітку, що вельми їм подобав ся, але мають єму до закиненя одну хибу: є за молодий. — Будеть спокійні — відповів Поанкаре — даю вам слово, що щодня буду старати виличити ся з сеї хибі.

— Помилуване в Росії. З Петербурга доносять, що дня 6. марця буде проголошене помилуване з причини ювілею дому Романових. Буде оно обнімати всіх засуджених за печатні і менші політичні проступки. При більших проступках будуть кари значно зменшені і засудженим будуть привернені горожанські права. Втімком становлять лише злочинці засуджені за політичні убийства і вивласненє. Для адміністраційно засуджених має бути виданий окремий акт царської ласки.

— Страйк дивізіонів. В Новім Йорді страйкують співредактори чотирох жидівських дивізіонів. Страйк зорганізував „Союз новийоркських дивізіонів“. Страйкарі домагають ся, щоби видавці принимали виключно тих, що належать до „Союза“ і, щоби найнижша платня для членів редакції вносила 35 долларів тижнево (на наші гроші 9.100 К річно).

— Кривавий зулар. На Городецькій улиці, у Львові, наїхав оноді візник Натан Фербер з такою силою на дорожку, яка іхала з противної сторони, що покалічив коня, перевернув і поломив дорожку. Дорожкою іхало трох жидів на залізничній дворець. Всі они покалічи-

ли ся, так що мусіла їх заосмотрувати аж ратуноква поготова, а одного відставлено до шпиталю. Наладований велізом віз Фербера покотив ся дальше по похилій дорозі і наїхав ще на віз селянина Івана Мацькова і покалічав дишлем его коня. Фербера арештувала поліція.

Оповідки.

— **Іменована** Міністер скарбу іменував податкових управителів: С. Водзінського, М. Підгаліча, С. Турнелюго, М. Созанського і М. Копистинського, старшими податковими управителями в окрузі львівської дирекції скарбу.

Міністер судівництва іменував начальніка канцелярії, М. Івашкова в Стрию, старшим начальником канцелярії в Самборі.

Міністер рільництва іменував тимчасового управителя державних лісів і дібр, І. Сьвірського, комісарем лісної інспекції І. Кляси.

— **Адміністрація податків у Львові** оголошує, що речинець до предкладання фасій в цілі виміру особисто-доходового і рентового податку на 1913. р. змінено на час від 15. лютого до 15. марця с. р. Адміністрація подає до прилюдної відомости, що податники замешкалі у Львові, а обовязані до предкладання фасій до особисто-доходового і рентового податку на 1913. р., можуть їх складати також устно в адміністрації податків у Львові (пл. Цлова ч. 1.) в урядових годинах від 9. перед полуднем до 1. год. по полудни що дня в часі від 15. лютого до 15. марця с. р. з виймком неділі і свят.

Посмертні оповістки.

О. Володимир Глодзінський, парох в Бережниці шляхецькій, львівської епархії, упокоїв ся по короткій а тяжкій недужі дня 22. січня в 77. році життя. Покійний був ревним душпастирем та щирим патріотом-Українцем, а плоди своєї праці міг еше за життя оглядати, бо села, де він працював через 51 літ, визначають ся особливою тверезістю та ощадністю. Яко щирий народовець обурював ся все на кокетоване народовецької партії з мсквофіями та радикалами. Похорон сего праведника відбуде ся в суботу 25. с. м. Земля ему пером і вічна пам'ять!

Всячина.

— **Килим пророка.** „Pravo Lidu“ доносить, що оден з чеських письменників має старий килим, на яким Магомет мав відправляти свої молитви. За сей килим дають власникови 600.000 корон.

— **Убийчий вплив тютюну** Визначніші педагогі Бельгії і Голандії застановляля ся над питанням, чи можна дозволяти дітям курити і в тій цілі перевели досліди над повіренними їх онці дітьми. Поділяли учеників на три гурти: на хлопців від 6 до 9 літ, від 9 до 12 і від 13 до 18 літ. У всіх трех гуртах були хлопці, що зовсім не курили, були такі, що курили лише деколи, а вкінці були і наложиві курці. В останнім гурті було таких наложивих курців поверх 60 прц. Досвідви виказали, що всі курці у всіх трех гуртах належать до найгірших учеників в класі.

Всі знова діти спосібніші були з гурту некурців. Ученикам завдавано всілякі наукові вправи, н. пр. казано учити ся на пам'ять віршів і нотовано час потрібний до вивчення і показало ся, що ученики-курці потребують до вивчення три і чотири рази більше часу чим ученики, що зовсім не курять. Тож само було з учнем чужих слів, дат і чисел. Показало ся, що ученики, які совсім не курили навіть найменше спосібні, вивчували ся сего два і три рази скорше. Вислід дослідів означили сі професори такими словами: „Если би люди не курили, ми мали би о много більше спосібних і геніяльних людей. Сей нарід заволодіє над всіми иншими народами, котрий здержить ся зовсім від алькоголів і куреня“.

— **Шкаралупа з остриць** як будвляний матеріал. В Гальвестоні, в державі Тексас північної Америки, покінчено саме тепер б поверхову будову, яка викликала в технічній

світлі живе зацікавлене, бо ужито до неї як будвляного матеріалу шкаралуп остриць перетворених в бетон. Бетон сей складає ся з 4 частий потовчених шкаралуп, двох частий піску і одної часті цементу. Матеріал сей е о много дешевший від звичайного бетона, а отже о 25 прц. дешевший від цегли. Дає він ужити ся у всіх краях, найвідповіднійший однак е в околицях з вогким кліматом, бо не е вразливим на вогкість. Недалеко Гальвестона находять ся в мори величезні лави остриць. Се багатство матеріалу уможливає в тих сторонах повстанє зовсім нового промислу.

Телеграми

з дня 23. січня.

Петербург. Сенат розглядав справу „Прогрессиві“ в Житомирі і затвердив постанову житомирського комітета для справ товариств, на основі якої замкнено „Прогрессиві“ за українофільську агітацію.

Відень. Militärische Rundschau доносить, що вісти деяких дневників про відпустку резервістів покликаних до служби на границях, е неправдива. Вправді уділювано відпусток в поодиноких випадках з причини родинних відносин, заслугуючих на особливе узглядненє, але загального зарядженя того рода зовсім не видавано.

Будапешт. (ТКБ). Площа перед сеймом представляла вчера звичайний вид: поліція і жандармерія не пустили послів виключених з засідань. Засіданє під проводом Тісси було формальне. Посол Поп (Румун) зголосив внесок про заведенє загального, тайного і рівного права голосованя.

Лондон. (ТКБ). Вчера рада конференція амбасадорів.

Білгород. (ТКБ). Посол Йованович відїхав до Відня.

Петербург. Міністерство війни заявляє, що неправдою е, щоби 130 козаків утікло з Росії до Галачини, як се деякі заграничні часовиси доносили.

Петербург. Дневник „Денъ“ доносить, що міністри Маклаков і Коковцев відбули політичну нараду, яка відносить ся до напрямку внутрішньої політики і виявили схожість поглядів, головню в тім напрямі, щоби не заострювати народних борб.

Петербург. (ТКБ). Робітники ухвалили страйк на вчера, яко в роковини подій 22. січня 1905 р. Страйк не був систематично приготований, з 300 тисяч застрайкувало лише 50 тисяч. В кількох місцях пробували співати революційні пісні, але поліція не допустила до уличних демонстрацій і розвиненя червоних прапорів.

Царгород. (ТКБ). Капіталіст Кон вїїхав до Відня, щоби, як зачувати, розпродати турецькі касові бони в сумі 10 міль. франків, з яких половина має бути виплачена сріблом.

Господарські, промислові торговельні вісти.

— **Комунікат Краєвого Союзу для збуту худоби** з торгу на рогату худобу у Відні, дня 21. січня 1913.

Загальний згін виносив 15.614 штук. з того доставлено з Галачини 5.880 штук.

Ціни: Безроги галачки, молоді, легкі, Пріма 114 до 120 К, тяжкі і товсті, Пріма 120 до 128, середні і гірші 100 до 112, старі і вибраквані 90 до 100 К.

Тенденція: Згін сей був супроти попередного о 468 молодих безрог більший, а о 1269 безрог товстх слабший. При слабім попиту удержали ся при молодих безрогах ціни нотовані попередного торгу а безроги тяжкі упали на ціні о 2—4 с. Безроги товсті плачено в Пріма сортах о 2 сот. а у всіх прочих сортах о 4 сот. більше.

Спілки принадлежні до Краєвого Союзу для збуту худоби у Львові доставили 39 штук на 15.614 штук, проданих через Хліборобську Агенцію для продажі худоби.

Поручаємо книжку: **О. Стефан Білинський: „Матеріалістичний світогляд в кругах шкільної молодіжи, его причини і наслідки“.**

Ціна 50 сот. (почтова оплата 5 сот.) Набувати можна в книгарні Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові, Ринок 10, або у автора, катехята гімназії в Жовкві.

Чистий дохід на „Ювілейну Захоронку ім. о. Маркіяна Шашкевича в Яворові“.

ВІНО „КОПЕРНІК“
Sans-Rival
ул. Коперника ч. 9 у Львові.
Представленя відбувають ся щоденно від год. 4 до 11. В неділі і свята від 3 до 11.
— Добірна програма. —
489

— **Хто ще не має образа Візд Б. Хмельницького до Києва** зволить ласкаво поспішити ся з замовленєм. Ціна: К 10 (люксусове К 16 на вичерпаню) пересилка К 1.20. Відповідні рами зі склом, оправою і опакованєм: сальонові К 12, дубові і волоті по К 16, магоньові і плюшові по К 20, спеціальні К 28. Замовляти на адресі: І. Павлик або М. Кривецький, Львів, Ринок 10, а також „Сокол-Батько“, Львів, Руска 20. Полекші в сплатах.

Брошуру: **Йосиф II. чи Ян Казимир?** (з нагоди святкованя мнимої 250-літної річниці естествона Львівського Університету). можна набути в Адміністрації „Руслана“ і в книгарні Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові по 30 сот. за примірник.

Рух залізничних поїздів

обовязуючий з днем 1. мая 1912 р. після часу середно-європейского.

Замітна. Поїзда поспішні означені г рубим друком. Години пічні від 600 вечером до 550 рано означені підчеркненєм чисел минутних.

Візгузі з Львова

з головного двірця:

До Кракова: 12:35, 3:40, 8:22, 8:55, 2:05§, 2:45, 3:45*, 5:46†, 6:05, 7:00, 7:30, 11:10.
*) до Ряшева. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня. †) до Мшани.
До Підволочиск: 6:10, 10:35, §2:16, 2:27, 2:50†, 8:40, 11:13.
†) до Красного. §) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Черновець: 2:50, 6:10, 9:15, 9:37, 2:25, 3:05*, 6:28†, 7:58*, 11:00.
*) до Станіславава. †) до Коломиї. *) до Ходорова кожного попередного дня перед неділю і святом.
До Стрия: 6:00, 7:30, 10:02 §), 1:45, 6:50, 11:25. §) Від 16/6 до 8/9 включно лише в неділю і рим.-кат свята.
До Самбора: 6:58, 9:05, 3:50, 10:56.
До Сокаля: 7:35, 2:21, 8:00, 11:35*.)
*) до Рави рускої (лише в неділі).
До Яворова: 8:40, 5:45.
До Підгаєць: 5:55, 4:53.
До Стоянова: 7:55, 6:00.

з двірця „Львів-Підзамче“:

До Підволочиск: 6:25, 10:55, 2:29*), 2:42, 3:07†), 9:01, 11:30.
†) до Красного. *) від 15/5 до 30/9 включно що дня.
До Підгаєць: 6:09, 1:21*), 5:15, 10:40§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.
До Стоянова: 8:12, 6:17.

з двірця „Львів-Личаків“:

До Підгаєць: 6:28, 1:40*), 5:36, 10:59§).
*) лише до Винник. §) до Винник лише в суботу і неділю.

Поїзд поспішний зі Львова до Підволочиск відїздить о год. 2 мін. 15 по полудни з перону 2, Нр. сходів II.

Поїзд особовий зі Львова до Красного відїздить о год. 2 мін. 50 по полудни із західного тору перону 4 Нр. сходів IV.

Поїзд особовий зі Львова до Станіславава відходить о годині 2. мін. 35 по полудни з перону 3 Нр. сходів III.

Локальні поїзди.

з головного двірця:

До Брухович: що дня: 6:02.

на головний дворець:

З Брухович: що дня 6:55.

Вдова по залізничім підуряднику з родині св'ященнича глядає місяця самостійної господарні у св'ященника-вдівця. Адреса: Станіславів, poste-restante за оказанєм щадничої книжки ч. 534.675 В. 488(3)

Асекуруйте своє майно від огню

В „Дністрі“!

Кожний Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежі не понести страи, бо достаток одиниці то добробит цілого народу.

Кожний Русин повинен асекуровати ся тільки в рускім товаристві взаїмних обезпечень **„ДНІСТЕР“**

Нема жадного иншого руского товариства асекураційного, тільки один **„ДНІСТЕР“**

„ДНІСТЕР“ рахує найдешевші оплати заобезпеченя селянських будинків.

„ДНІСТЕР“ звертає кождорічний чистий зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і ретельно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінителей.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руским школам і бурсам, де виховують ся селянські діти.

Люди асекуровані в **„ДНІСТРІ“** можуть дістати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту **„Дністер“**.

Власні фонди **„Дністра“** вносять з кінцем 1911 року 3,353.305 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпеченя на жите у всіх догідних комбінаціях (на дожитє, посмертні капітали, посаги, ренти).

В **„ДНІСТРІ“** можна обезпечати від крадежі з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитові готівку, цінні папери і векслі за дешевою оплатою прамі.

Адреса **„Дністра“**: Товариство взаїмних обезпечень **„Дністер“** у Львові, у власнім домі ул. Руска ч. 20.